

**CURTEA DE APEL
CAHUL**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КАХУЛ**

Republica Moldova, MD-3909, or: Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

15 iunie 2016 nr. 1919

La nr. _____ din _____

Către: Curtea Constituțională a
Republicii Moldova
Sediul: municipiul Chișinău,
str. Alexandru Lăpușneanu 28

Curtea de Apel Cahul Vă expediază pentru examinare sesizarea în vederea controlului constituționalității normei de drept incluse la art.19 alin. (4) din Legea nr.303 din 13.12.2013, înaintată de judecătorul Curții de Apel Cahul, Movilă Vitalie, pe acțiunea civilă depusă de primarul satului Chirsova UTA Găgăuzia împotriva pîrîtului Asociația Obștească „Baș-Kuu”, privind transmiterea în proprietate a fîntîinii arteziene.

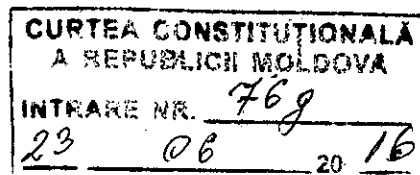
Anexă: Sesizarea pe 17 file.

Dosar civil nr. 05-2a-1487-25112015, volumul I - pe 267 file; volumul II- pe 30 file.

Judecător

Movilă Vitalie

ex: Șider Tatiana
tel. 0(299) 3-26-65

Curtea de Apel Cahul

Апелляционная Палата Кахул

MD-3909, or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 30 tel. (299) 2 – 55 – 85

Nr. _____

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire Curtea de Apel Cahul, completul de judecată constituit din judecătorii Movilă V Dvurecenshii Evghenii și Nina Veleva
2. Adresa: or.Cahul, str.Ștefan cel Mare, nr.30
3. Tel./fax 0(299)-3-26-72, tel.0(299)-3-26-65; adresa electronică: cach@justice.md

II – OBIECTUL SESIZĂRII

4. Obiectul prezentei sesizări este controlul constituționalității normei de drept incluse la art.19 alin.(4) conține următoarea prevedere: ***”La finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local”.***

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

5. Pe rolul Curții de Apel Cahul se află cauza civilă la acțiunea reclamantului primarul satului Chirsova UTA Găgăuzia împotriva pîrîtului Asociația Obștească „Baș-Kuu”, privind transmiterea în proprietate a fîntîi arteziene, la apelurile pîrîtului Asociația Obștească „Baș-Kuu” împotriva hotărîrii Judecătorei Comrat din 14 iul 2015.

Procesul a demarat prin cererea de chemare în judecată depusă la 06.09.2013 de reclamantul primarul satului Chirsova UTA Găgăuzia, Sapunji Serghei, prin care pretinde: obligarea pîrîtului Asociația Obștească „Baș-Kuu” din satul Chirsova UTA Găgăuzia, de a transmite în proprietate Primăriei s.Chirsova fîntîna arteziană, amplasa în s.Chirsova, str.Iubileinaia, nr.4a, construită de pîrît din contul mijloacelor UTA Găgăuzia (55,9t de motorină).

În motivarea pretențiilor sale reclamantul a indicat, că la 13.10.2011 Comitetul Executiv al UTA Găgăuz (în continuare CE UTA Găgăuzia) a adoptat hotărîrea nr.17/6 despre distribuirea motorinei din rezervele materiale ale UTA Găgăuzia, ca combustibil umanitar. Ulterior comisia pentru ajutoare umanitare UTA Găgăuzia 18.10.2011 a adoptat hotărîrea nr.7, în conformitate cu care Asociației Obștești „Baș-Kuu” din s.Chirsova i s distribuit gratis în acest scop motorină umanitară în cantitate de 55.9 tone, care a fost transmisă la 21.10.2011 2 tone și la 01.11.2011 35,9 tone, și a fost folosită în scopul realizării de către pîrît a proiectului de sondare a fîntîi arteziene în partea de sud-vest a satului Chirsova, pe str.Iubileinaia, nr.4a, prin care populația localității date va asigurată cu apă potabilă. La 08.02.2012 Procuratura UTA Găgăuzia a sesizat ilegalitatea hotărîrii CE UTA Găgăuzia nr.17/6 din 13.10.2011 și hotărîrii comisiei pentru ajutoare umanitare UTA Găgăuzia nr.7 d 18.10.2011, deoarece la ajutor material pretindeau cîteva asociații obștești de utilitate publică (AO „Кирсово чистая вода” și „Центр гражданских инициатив”), cererile cărora au fost respinse neîntemeiat.

Susține reclamantul, că pîrîtul AO „Baș-Kuu” din contul statului, ilegal a dobîndit în proprietate fîntîna arteziană din sud-vestul s.Chirsova, și, în scopul restituirii bunurilor transmise de către stat ilegal AO „Baș-Kuu” CE UTA Găgăuzia a emis hotărîrea nr.2/8 din 13.02.2012, prin care li s-a prescris organizațiilor obștești care au realizat proiecte din contul motorinei umanitare din rezerva materială a UTA Găgăuzia, să transmită obiecte finanțate la bilanțul primăriilor din localitățile respective. În prezent fîntîna arteziană din s.Chirsova str.Iubileinaia, nr.4a, este în posesia AO „Baș-Kuu”, care refuză neîntemeiat să transmită fîntîna arteziană bilanțul Primăriei s.Chirsova. În consecință Primăria s.Chirsova nu poate poseda și folosi fîntîna arteziană în scopul asigurării populației s.Chirsova cu apă potabilă.

Prin hotărîrea Judecătorei Comrat din 14 iulie 2015, acțiunea reclamantului primarul satului Chirsova UTA Găgăuzia, Sapunji Serghei, a fost admisă, și s-a hotărît transmiterea la bilanțul (în proprietate) Primăriei s.Chirsova a fîntîinii arteziene, amplasată în r-l Comrat, s.Chirsova, str.Iubileinaia, nr.4a, aflată la bilanțul AO „Baș-Kuu”.

Pentru adoptarea hotărîrii din 14.07.2015 Judecătoria Comrat a invocat și aplicat norma de drept material art.19 alin.(4) Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, care stipulează: *”la finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit bilanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local”*.

Pîrîtul Asociația Obștească „Baș-Kuu” a contestat cu apel hotărîrea Judecătorei Comrat din 14 iulie 2015 solicitînd casarea hotărîrii menționate, și invocînd că prima instanță a exercitat de fapt procedura de expropriere folosul statului a patrimoniului AO „Baș-Kuu”, fără a determina în care mod se va executa procedura de restituire a sumelor contribuției din partea AO „Baș-Kuu” de la Primăria s.Chirsova.

Astfel norma legală (art.19 alin.(4) din Legea nr.303 din 13.12.2013), a cărei excepție este declarată neconstituționalitate este ridicată în prezenta sesizare, este relevantă pentru soluționarea litigiului aflat pe rol Curții de Apel Cahul, care urmează să decidă corectitudinea aplicării acestei legi de către instanța de fond.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

6. La 13.12.2013 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea organică nr.303 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, publicată în Monitorul Oficial la 14.03.2014 și intrată în vigoare la 14.09.2014.

Scopul acestei legi, proclamat la art.1, este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare – *serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare*) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență și respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

Potrivit art.2 alin.(1) lit.a),b) din Legea nr.303 din 13.12.2013, obiectul reglementării acesteia include activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; exploatarea, întreținerea, extinderea și funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare.

Potrivit art.3 alin.(2) din Legea nr.303 din 13.12.2013, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare înființează, se organizează și se gestionează de autoritățile administrației publice locale pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale.

În același timp respectiva Lege la art.19 alin.(4) conține următoarea prevedere: **”La finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe terenuri publice construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local”.**

În viziunea autorilor sesizării, prevederile art.19 alin.(4) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, este în disensiune cu prevederile legislației naționale care instituie garanții în vederea protecției dreptului de proprietate, inclusiv contravine și prevederilor Constituției Republicii Moldova.

Conform art.46 alin.(1),(2),(3) din Constituției Republicii Moldova, **”(1) Dreptul la proprietate privată precum și creanțele asupra statului sînt garantate. (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptăți și prealabilă despăgubire. (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă”.**

Prevederile art.19 alin.(4) din Legea nr.303 din 13.12.2013 nu fac nici o distincție a persoanelor fizice și juridice beneficiari (proprietari) ai instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, din care rezultă că această prevedere legală are extindere asupra tuturor persoanelor titulari de drepturi și obligații civile (persoane fizice, persoane juridice de drept privat și de drept public). La fel nu este identificat regimul proprietății instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, care urmează să fie trecute la balanța autorității administrației publice locale sau direct a operatorului de servicii, din care rezultă că ar fi aplicabilă această lege inclusiv și titularilor dreptului de proprietate privată asupra instalațiilor și rețelele de alimentare cu apă și de canalizare.

Nu se indică la direct în art.19 alin.(4) din Legea nr.303 din 13.12.2013, că instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare ar fi supuse exproprierii, însă stipularea **”... construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, ... indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța ...”** prezumă lipsirea posesiei a beneficiarului (proprietarului) persoană fizică sau persoană juridică.

Autorii sesizării nu exclud că Legiuitorul ar fi intuit aplicabilitatea art.19 alin.(4) din Legea nr.303 din 13.12.2013 doar în cazurile de utilitate publică, însă, în corelație cu faptul că în întregul text al Legii nr.303 din 13.12.2013 lipsesc prevederi cu privire la despăgubirea proprietarului instalațiilor și rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare în cazul trecerii acestora cu titlu gratuit în posesia autorității publice, astfel se face evident că art.19 alin.(4) din Legea nr.303 din 13.12.2013 este incompatibil cu prevederile art.46 alin.(1),(2),(3) din Constituției Republicii Moldova.

Conform art.54 alin.(1) din Constituției Republicii Moldova, **”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale și integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă”.**

CADRUL NORMATIV PERTINENT
Constituția Republicii Moldova

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

- (1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.
- (2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.
- (3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă prealabilă despăgubire.
- (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.
- (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai condițiile legii.

Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertăți fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, ca corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 127 Proprietatea

- (1) Statul ocrotește proprietatea.
- (2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.
- (3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013

Articolul 19 Alimentarea cu apă potabilă

- (1) Apa potabilă distribuită prin sistemele publice de alimentare cu apă este destinată pentru satisfacerea cu prioritate a necesităților gospodărești ale populației, ale instituțiilor publice, agenților economici, precum și, lipsa apei tehnologice, pentru combaterea și stingerea incendiilor.
- (2) Apa potabilă distribuită consumatorilor trebuie să întrunească, la bransamentele acestora, condițiile de potabilitate prevăzute în normele tehnice și în reglementările legale în vigoare, precum și parametrii de debit și presiune precizați în condițiile tehnice eliberate de către operator și în contractele de furnizare a serviciului respectiv.
- (3) La elaborarea condițiilor tehnice pentru lucrările de proiectare, operatorii se vor încadra în prevederile planului urbanistic general al localității sau în planul local de amenajare a teritoriului. În cazul în care localitatea nu dispune de planul urbanistic general actualizat sau de planul local de amenajare a teritoriului actualizat, operatorul, înainte de eliberarea condițiilor tehnice, va aproba prin decizia respectivă a autorităților publice locale

Codul Civil

Articolul 1. Bazele legislației civile

(1) Legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, inviolabilității proprietății, libertății contractuale, inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare judiciară a lor.

(3) Drepturile civile pot fi limitate prin lege organică doar în temeiurile prevăzute de Constituția Republicii Moldova.

Articolul 316. Garantarea dreptului de proprietate

(1) Proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă.

(2) Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

(4) Despăgubirile prevăzute la alin.(2) și (3) se determină de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin hotărâre judecătorească. În acest caz, decizia de retragere a bunurilor din proprietatea persoanei poate fi executată pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.

(5) Nu pot fi confiscate bunurile dobîndite licit, cu excepția celor destinate sau folosite pentru savîrșirea de contravenții sau infracțiuni. Caracterul licit al dobîndirii bunurilor se prezumă.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

7. Reieșind din competența jurisdicțională stabilită la art.135 din Constituție, art.4 din Codul Jurisdicției Constituționale, art.4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, autorii sesizării solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova adoptarea unei hotărâri prin care să fie recunoscute neconstituționale prevederile art.19 alin.(4) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, publicată în Monitorul Oficial la 14.03.2014 și intrată în vigoare la 14.09.2014.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

8. a) copia cererii de chemare în judecată din 06.09.2013
- b) copia hotărîrii Judecătorei Comrat din 14 iulie 2015
- c) copia încheierii Curții de Apel Cahul din 12.04.2016

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

9. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

orașul Cahul

10 iunie 2016

Judecătorul Curții de Apel Cahul

Movilă Vitalie

